

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/210/2016
Identifikačné číslo spisu: 5016200521
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2018
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančenič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5016200521.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeniča a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci navrhovateľky: T. V., nar. XX.XX.XXXX, P. XX, Ž., proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 08.04.2016 o vyrovnávacom príplatku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sd/126/2016-27 zo dňa 04.08.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sd/126/2016-27 zo dňa 04.08.2016 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľke právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline rozsudkom č. k. 25Sd/126/2016-27 zo dňa 04.08.2016 potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 08.04.2016 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie odporkyne“) o zamietnutí žiadosti navrhovateľky podľa § 69b ods. 1 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 140/2015 Z. z. (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“). Navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozsudku krajský súd poukázal na to, že navrhovateľka na pojednávaní uviedla, že odrobila dosť, aj keď v Čechách, ale odporkyňa by jej to mala započítať a vyjadrila názor, že má nárok na vyrovnávací príplatok. Odporkyňa na pojednávaní uviedla, že postupovala podľa Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou č. 318/1994 Z. z. o sociálnom zabezpečení (ďalej aj len „Zmluva“) a na základe toho, čo mala navrhovateľka odpracované do 31.12.1992, pričom má vypočítaný základný dôchodok z Českej republiky. Nakoľko navrhovateľka pracovala ďalej od roku 1997 do roku 2003 ako starobná dôchodkyňa, neodvádzala odvody na starobné poistenie. Až po 01.01.2004 sa robili odvody, ale za čas po 01.01.2004 do konca roka 2009, kedy sa odhlásila ako samostatne zárobkovo činná osoba, mala od 01.01.2010 starobný dôchodok navýšený o 6,60 eur s tým,

že dostala doplatok od 01.01.2010 do 01.06.2010 vo výške 33 eur. Ďalej krajský súd citoval § 60 ods. 9, § 69b ods. 1 písm. f/ a ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. a poukázal na účel vyrovnávacieho príspevku. Navrhovateľke bol priznaný starobný dôchodok rozhodnutím od 01.05.2016. Od 01.01.1993 do 31.12.2003 získala 1.581 dní, teda 4 roky a 121 dní doby zamestnania. Starobný dôchodok jej bol podľa právnych predpisov Českej republiky priznaný od 01.05.1997 rozhodnutím Českej správy sociálneho zabezpečenia (ďalej aj len „ČSSZ“) č. 416 212 100/160 zo dňa 25.08.1997, pričom podľa oznámenia ČSSZ sa navrhovateľke vypláca aj 01.01.2016. Fiktívna suma starobného dôchodku podľa právnych predpisov Slovenskej republiky ku dňu určenia sumy vyrovnávacieho príplatku, t. j. k 01.01.2016 je 441,90 eur mesačne. Podľa oznámenia ČSSZ ku dňu určenia sumy vyrovnávacieho príplatku je suma starobného dôchodku podľa právnych predpisov Českej republiky 10.449,- Kč mesačne, čo po prepočítaní referenčným výmenným kurzom určeným a vyhláseným Európskou centrálnou bankou platným ku dňu, ku ktorému sa určuje suma vyrovnávacieho príplatku, je 386,67 eur mesačne. Suma vyrovnávacieho príplatku k 01.01.2016 je podľa § 69b ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. určená ako rozdiel fiktívnej sumy starobného dôchodku, t. j. sumy 441,90 eur mesačne a úhrnu sumy starobného dôchodku vyplácaného podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, t. j. 71 eur mesačne a sumy starobného dôchodku vyplácaného podľa právnych predpisov Českej republiky, t. j. 386,67 eur mesačne. Suma vyrovnávacieho príplatku je - 16,27 eur ($441,90 - (71,50 + 386,67) = -16,27$). Navrhovateľke nárok na vyrovnávací príplatok nevznikol, pretože nesplnila podmienku nároku na vyrovnávací príplatok uvedenú v § 69b ods. 1 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z. z., nakoľko suma vyrovnávacieho príplatku nemá k 01.01.2016 kladnú hodnotu.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie žiadajúc priznanie starobného dôchodku zo základu za celých 50 odpracovaných rokov, kedy odvody do Sociálnej poisťovne odvádzala výlučne v Slovenskej republike. Napadnuté rozhodnutie odporkyne považovala za nesprávne, nakoľko bola pri výpočte starobného dôchodku poškodená. Ďalej uviedla, že ako federálna dôchodkyňa nemôže niesť vinu za rozdelenie republiky a trvala na tom, aby jej bol vyrovnávací príplatok uznaný do výšky tak, ako jej prináleží pri jej odchode ako pracujúcemu dôchodcovi v 68. roku veku života. Nesúhlasila s tým, aby ju nesprávne stanovené zákony poškodili ako občana. Pri výpočte vyrovnávacieho príplatku mala odporkyňa brať do úvahy výšku starobného dôchodku priznanú v roku 1997 a nie výšku starobného dôchodku z roku 2016, nakoľko túto výšku získala tým, že pracovala ako pracujúca starobná dôchodkyňa.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu z dôvodu jeho vecnej správnosti. Dôvody, ktoré uviedla navrhovateľka v odvolaní, nepovažovala za opodstatnené. Krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého ju náležite právne posúdil, pričom nezistil nezákonnosť napadnutého rozhodnutia odporkyne.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“). V zmysle § 491 ods. 1 SSP, ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj len „OSP“) pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 492 ods. 1 SSP, konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľky nemožno vyhovieť.

Podľa § 60 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z. z., československé obdobie dôchodkového poistenia na účely nároku na vyrovnávací príplatok je doba zamestnania a náhradná doba získané pred 01.01.1993 podľa predpisov účinných pred 01.01.1993.

Podľa § 69b ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., poistenec, ktorému bol priznaný starobný dôchodok, má

nárok na vyrovnávací príplatok, ak:

- a) získal pred 01.01.1993 najmenej 25 rokov československého obdobia dôchodkového poistenia, za ktoré mu bol po 31.12.1992 priznaný starobný dôchodok podľa predpisov Českej republiky,
- b) získal od 01.01.1993 do 31.12.2003 najmenej 1 rok doby zamestnania alebo náhradnej doby podľa zákona účinného do 31.12.2003,
- c) ku dňu, od ktorého žiada o jeho priznanie, má nárok na výplatu starobného dôchodku podľa predpisov Českej republiky.

Podľa § 69b ods. 1 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z. z., poistenec, ktorému bol priznaný starobný dôchodok, má nárok na vyrovnávací príplatok, ak suma vyrovnávacieho príplatku má ku dňu, od ktorého žiada o jeho priznanie, kladnú hodnotu.

Podľa § 69b ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z., fiktívna suma starobného dôchodku sa určí ako suma starobného dôchodku podľa tohto zákona alebo podľa predpisov účinných pred 01.01.2004, ak starobný dôchodok bol priznaný podľa predpisov účinných pred 01.01.2004, so zohľadnením obdobia dôchodkového poistenia získaného po 31.12.1992 podľa predpisov Slovenskej republiky a československého obdobia dôchodkového poistenia, ktorá sa neznižuje za obdobie účasti na starobnom dôchodkovom sporení podľa § 66 ods. 6.

Nebolo sporné, že navrhovateľke bol rozhodnutím ČSSZ č. 416 212 100/160 zo dňa 25.08.1997 priznaný od 01.05.1997 starobný dôchodok. Na účely výpočtu starobného dôchodku podľa právnych predpisov Českej republiky jej bolo zhodnotených 13.257 dní československého obdobia dôchodkového poistenia, čo predstavuje 36 rokov a 117 dní československého obdobia dôchodkového poistenia. Taktiež nebolo sporné, že navrhovateľka splnila podmienku nároku na vyrovnávací príplatok ustanovenú v § 69b ods. 1 písm. a/ až c/ zákona č. 461/2003 Z. z..

Sporným medzi účastníkmi bola otázka, či navrhovateľka splnila aj ďalšiu podmienku nároku na vyrovnávací príplatok podľa § 69b ods. 1 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z. z., teda či má suma vyrovnávacieho príplatku k 01.01.2016 kladnú hodnotu.

Poistenec má nárok na vyrovnávací príplatok od dátumu, od ktorého žiada priznať vyrovnávací príplatok, ak sú k tomuto dňu splnené všetky podmienky nároku na vyrovnávací príplatok, najskôr však od 01.01.2016. Uvedené zákonom stanovené podmienky nároku na vyrovnávací príplatok musia byť splnené kumulatívne. Odvolací súd dospel v zhode s právnym názorom krajského súdu po preskúmaní veci k záveru, že odporkyňa rozhodla o žiadosti navrhovateľky o priznanie vyrovnávacieho príplatku v súlade so zákonom.

Na základe evidenčných podkladov odporkyňa zistila, že pred 01.01.1993 získala navrhovateľka najmenej 25 rokov československého obdobia dôchodkového poistenia (36 rokov a 117 dní), za ktoré jej bol priznaný rozhodnutím ČSSZ starobný dôchodok od 01.05.1997. Po rozdelení ČSFR získala od 01.01.1993 do 31.12.2003 viac ako jeden rok doby zamestnania alebo náhradnej doby, pričom z doby dôchodkového poistenia, ktorú získala od 01.01.1993, odporkyňa započítala len to obdobie dôchodkového poistenia, ktoré získala podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, pretože taký postup vyplýva z § 69b ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z.. Na základe uvedených zistení odporkyňa pristúpila k určaniu fiktívnej sumy starobného dôchodku navrhovateľky, ktorú správne určila tak, že započítala československé obdobie dôchodkového poistenia navrhovateľky, t. j. to obdobie dôchodkového poistenia získané do 31.12.1992 v celosti a od 01.01.1993 obdobie dôchodkového poistenia, ktoré získala podľa slovenských právnych predpisov.

Odvolací súd v podrobnostiach poukazuje na výpočet fiktívnej sumy starobného dôchodku navrhovateľky, ktorý bol konkretizovaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odporkyne, pretože bol realizovaný na základe správne aplikovaných zákonných ustanovení, správne zistených údajov ohľadom dosiahnutých zárobkov, doby zamestnania a náhradných dôb a správnym matematickým postupom. Ku

dňu určenia sumy vyrovnávacieho príplatku, t. j. k 01.01.2016 bola suma starobného dôchodku navrhovateľky podľa právnych predpisov Českej republiky 10.449 Kč mesačne (386,67 eur mesačne) a podľa právnych predpisov Slovenskej republiky 71,50 eur mesačne. Odporkyňa správne vypočítala sumu vyrovnávacieho príplatku ako rozdiel fiktívnej sumy starobného dôchodku, t. j. 441,90 eur mesačne a úhrnu sumy starobného dôchodku vyplácaného podľa právnych predpisov Českej republiky, t. j. 386,67 eur mesačne, a to (441,90 eur - (71,50 + 386,67)), čo spolu predstavuje -16,27.

Keďže suma vyrovnávacieho príplatku nemala kladnú hodnotu ale bola -16,27 eur mesačne, odporkyňa napadnutým rozhodnutím správne žiadosť navrhovateľky o priznanie vyrovnávacieho príplatku zamietla, pretože pre jeho priznanie nebol splnený zákonný predpoklad vyplývajúci z § 69b ods. 1 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z. z..

Kým pre účely rozhodovania o starobnom dôchodku sa zhodnocuje celkové obdobie dôchodkového poistenia získané v Slovenskej republike aj v cudzine a následne sa suma kráti koeficientom zodpovedajúcim pomeru obdobia dôchodkového poistenia získaného podľa slovenských právnych predpisov k celkovému obdobiu dôchodkového poistenia získaného podľa právnych predpisov SR aj v cudzine, pre účely rozhodnutia o vyrovnávacom príplatku je možné v zmysle § 69b ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. započítať po 31.12.1992 len obdobie dôchodkového poistenia získané podľa právnych predpisov SR.

„Právne predpisy Slovenskej republiky v oblasti sociálneho poistenia (zabezpečenia) neupravujú možnosť poskytnutia vyrovnávacieho príspevku. Dorovnanie starobného dôchodku tak, ako to navrhuje navrhovateľ, nemá oporu v zákone. Sociálna poisťovňa pri určení a úprave výšky starobného dôchodku je povinná postupovať podľa ustanovení právnych predpisov a medzinárodných zmlúv platných na území Slovenskej republiky. Pokiaľ navrhovateľ vo všeobecnosti poukázal na momenty občianskej nerovnosti v hmotnom zabezpečení v starobe, odvolací súd poznamenáva, že nie je v pôsobnosti súdov stanovit' zákonné medze primeraného hmotného zabezpečenia v starobe podľa článku 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“ (z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/93/2010 zo dňa 08.07.2011).

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 ods. 1, 2 OSP ako vecne správny.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľka nebola v tomto konaní úspešná.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.